

Beslutningsforslag nr. B 113. Fremsat den 27. maj 1983 af Tinning (VS), Anne Grete Homsgård (VS), Waldorff (VS) og Wilhjelm (VS)

Forslag til folketingsbeslutning om daginstitutioner

Folketinget opfordrer regeringen til at udarbejde en samlet børnepolitik, der inden for daginstitutionsoområdet sikrer:

1. at normeringerne i daginstitutionerne i det mindste svarer til en voksen pr. 7 indskrevne børn i hele åbningstiden i børnehaver og 2 voksne pr. 7 indskrevne børn i hele åbningstiden i vuggestuer – i børnehaver må hver børnegruppe maksimalt rumme 16 børn,
2. at personale og forældre sikres indflydelse på driften af daginstitutionen, såvel organisatorisk-økonomisk som pædagogisk,
3. en udbygning af daginstitutionerne til at dække alle børns faktiske behov for tilbud om daginstitutionsplads,
4. at der indføres fuldkostordninger i alle institutioner, og
5. at daginstitutioner kan anvendes af beboerne i lokalområdet uden for institutionernes åbningstid.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Forslaget er en revideret genfremsættelse af et tidligere fremsat beslutningsforslag, se Folketingstidende 1981-82, 2. samling, forhandlingerne sp. 276 og 4982 samt Tillæg A sp. 711. Revisionen består først og fremmest af en udbygning af numrene 1 og 2 samt tilføjelsen af nr. 4.

Genfremsættelsen af forslaget hænger ikke mindst sammen med den borgerlige regerings socialpolitik, sådan som den også kommer til udtryk på daginstitutionsområdet.

Socialministeren har brugt børneområdet til at illustrere sine tanker om privatisering og har bl.a. udtrykt, at det som eksempel kan nævnes, »... at en streng økonomisk styring af institutionerne kan bevirke, at brugerne føler sig umyndiggjorte, og at deres interesse for, hvad pengene går til, forsvinder ud i den blå luft. Såfremt brugeren i stedet får tildelt et puljebeløb til formålet, f.eks. en vis procentdel af det offentliges hidtidige tilskud, og selv skal bidrage med resten, vil interessen for en hensigtsmæssig anvendelse af pengene stige. På denne måde vil vi også kunne få oplødt de alt for stive institutionsformer.

Som andre eksempler inden for børneområdet kan nævnes, at forældre kan slutte sig sammen om pasning af deres børn og få et vist tilskud hertil fra det offentlige. Det kan enten ske på den måde, at en dagplejer eller en af forældrene passer nogle børn fra området i et af børnenes hjem eller på skift i hjemmene. Der kan etableres forældredrevne samlingssteder i f.eks. ledige skoler og institutionslokaler, hvor børnene kan komme i følge med en voksen. De private organisationer kan her gå ind og støtte eller iværksætte sådanne initiativer.« (Politikens kronik af 6. april 1983).

Disse tanker og formuleringer bør sammenholdes med

- at kommunerne skal have frataget muligheden for at yde tilskud til nedbringelse af forældrebetalingen ved daginstitutioner, og
- at kommunerne derudover skal spare mellem 400 og 500 mill. kr. om året på området »dagpleje

og daginstitutioner for børn«, idet dette bl.a. skal ske ved,

at der indskrives endnu flere børn i daginstitutionerne,

at disse børn skal passes efter en slags klippekort-system, og

at børn af arbejdsløse forældre skal helt ud af institutionerne,

alt sammen hvis det står til socialministeren og hans socialpolitiske fæller.

Udviklingsretningen er desværre tydelig nok:

Institutionerne vil blive nedskåret så meget, som det overhovedet er muligt. Kvaliteten vil være ringe, og prisen vil endda være forholdsvis høj – set i forhold til andre mulige pasningsordninger. Samtidig åbnes der op for, at forældrene selv ordner børnepasningsproblemet – og betaler for deres ønsker og ideer: nogle grupper vil være tvunget til at ordne børnepasningen så billigt som overhovedet muligt – andre grupper vil have økonomisk og social mulighed for at etablere sig med ordninger, der vil være noget dyrere og af en langt højere kvalitet.

Institutionerne vil blive rene pasningsordninger uden tid, kræfter eller plads til socialpædagogisk arbejde. Af samme grund vil de naturligvis kun blive søgt af forældre, der ikke kan se andre udveje, f.eks. den enlige lavtlønsarbejder(ske), der er tvunget til heldagsarbejde for at få økonomien til at hænge bare nogenlunde sammen. Barnets sociale og sproglige udvikling m.v. kan naturligvis blive støttet af uddannede pædagoger. Men det vil netop komme til at koste ekstra. Og det kommer til at foregå uden for institutionerne. Regeringens politik vil således fastholde og uddybe de sociale forskelligheder – også i de opvoksende generationer.

Venstresocialisterne arbejder for et samfund, hvor også børnene kan leve deres liv på egne betingelser.

Et liv, som ikke er præget af isolation, opsplitting, skift mellem institutioner og skift mellem forskellige dele af samme institution.

Et liv, hvor børnene også får mulighed for at knytte varige kontakter til andre børn og voksne end netop søskende og forældre.

Dette samfund kommer naturligvis ikke nærmere ved, at de eksisterende sociale uligheder forstærkes. Tværtimod.

Derfor vender VS sig imod forringelser af de eksisterende institutioner, og derfor rejser VS krav om en øget og reel forældreindflydelse. For selvfølgelig skal der eksperimenteres med de eksisterende institutioner.

VS er trygge ved, at disse eksperimenter tager udgangspunkt i et samarbejde mellem forældre, børn og personale, og tilsvarende utrygge ved, at de tager udgangspunkt i regeringens erklærede behov for besparelser på det sociale område.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Ad 1

Først og fremmest skal det understreges, at den foreslåede normering er et forslag til minimumsnormering. Det kan udmærket tænkes, at der vil være mulighed for at presse en bedre normering igennem lokalt. Noget sådant skal der naturligvis være mulighed for.

I øvrigt må institutionerne i særlige tilfælde have mulighed for at opnå en bedre normering – her tænkes f.eks. på institutioner med socialt stærkt belastede børn, institutioner med lang vej til legeplads, institutioner, der er spredt over flere etager o.s.v.

Endelig vil forslagsstillerne fremhæve, at spørgsmålene om normering efter VS' principielle opfattelse bør være aftalestof – altså del af det stof, der direkte er omfattet af overenskomstforhandlinger. I dag er normeringerne alene forhandlingsstof, hvilket betyder, at der må indgås overenskomster, uden sikkerhed for at normeringerne vil forblive urørte hele overenskomstperioden igennem. Tværtimod ligger normeringerne helt åbne for ensidige indgreb fra arbejdsgiverside gennem overenskomstperioden. Det er en helt absurd tilstand – ikke mindst i betragtning af, hvor central en placering normeringen har i den enkelte institutions hverdag.

En bedre normering kan i sig selv højne kvaliteten af institutionens socialpædagogiske tilbud både i forhold til børnene og forældrene:

En bedre normering vil give mulighed for

at styrke det daglige forældresamarbejde,
at forbedre den pædagogiske planlægning,
at forbedre samarbejdet med skole og socialforvaltning,

at forbedre støtten til nye børn i institutionen,
at forbedre støtten til det enkelte barn ved særlige sociale begivenheder i familien, f.eks. skilsmisse,
at styrke det forebyggende arbejde i institutionen o.s.v. o.s.v.

Alt dette er naturligvis bl.a. afhængigt af, om de forbedrede normeringer er gældende i hele åbningstiden, sådan som det også er understreget i selve forslagets tekst. Forslagsstillerne ønsker altså at undgå en indskrænkning af antallet af pædagoger ledsaget af en sammenlægning af stuerne, sådan som det i dag praktiseres de fleste steder i morgentimerne og sidst på eftermiddagen.

Afslutningsvis skal det understreges, at det ved en realisering af forslaget i det mindste må sikres, at forholdet mellem uddannet og uddannet personale fastholdes. VS støtter i øvrigt kravet om, at alle daginstitutionsansatte skal sikres mulighed for en uddannelse.

Ad 2

De gældende regler for forældreindflydelse er indeholdt i socialstyrelsens cirkulæreskrivelse nr. 693 af 16. juni 1980 om vejledende regler for forældreindflydelse ved daginstitutioner herunder særlige daginstitutioner for børn og unge. Disse regler er i øvrigt udsendt med hjemmel i cirkulære af 29. marts 1976 om institutioner under kommunerne og om visse plejehjem.

Formelt bygger 1980-reglerne på et arbejde i en arbejdsgruppe, hvis historie går tilbage til 1976. Arbejdsgruppen bestod af repræsentanter for Kommunernes Landsforening, FOLA, DLO, BUPL, Københavns og Frederiksberg kommuner, Forbundet for offentligt ansatte og DKA samt socialstyrelsen. Arbejdsgruppen afgav i 1979 en afsluttende rapport, og hovedkonklusionen i denne rapport er, at en enig arbejdsgruppe finder, at forældrene må sikres væsentlig øget, formaliseret indflydelse på deres børns opdragelse og forholdene i institutionerne.

Børnekommissionen har også beskæftiget sig med spørgsmålet, og i kommissionens afsluttende rapport hedder det på side 185:

»Med henblik på at sikre forældre større indflydelse på deres børns vilkår uden for hjemmet finder kommissionen i overensstemmelse med udvalget vedrørende daginstitutioner m.v., at der er behov for at fremme deres indflydelse i forhold til dagforanstaltningernes pædagogiske linje og væsentlige spørgsmål vedrørende driften. Kommissionen skal i forlængelse heraf foreslå forældrenes

reelle medbestemmelse sikret derved, at bestyrelserne i de selvejende institutioner får forældrereferat, og at forældrerådene i de kommunale institutioner får beføjelser ved, at der udarbejdes regelsæt i overensstemmelse hermed.«

De gældende regler fra 1980 er gengivet i bilag 1, og heraf fremgår det klart, at der endnu er meget langt til en realisering af arbejdsgruppens konklusioner eller blot de anførte konklusioner fra børnekommissionens arbejde.

Af socialministerens svar på et af socialudvalget stillet spørgsmål, der er optrykt som bilag 2, fremgår det i øvrigt, at 1980-reglerne stort set er en teknisk ajourføring af forholdene på området i forhold til tilstandene i 1976. Der er ikke tale om reelle ændringer med basis i arbejdsgruppens arbejde. Der er derimod tale om, at forældreindflydelse er alt for ringe, hvilket den har været i mange år. Det er på høje tid, at forældrene sikres en reel og udvidet indflydelse på dagliglivet i daginstitutionerne.

Forslagsstillerne er klar over, at socialministeren er opmærksom på området »forældreindflydelse og medvirken«. I december 1982 udsendte socialstyrelsen en vejledning om fornyelse af indsatsen for småbørn og småbørnsfamilier, og her hedder det på side 40:

»Medvirker forældre i institutionens daglige drift, indebærer det ofte en større interesse for at gå aktivt ind i institutionens pædagogiske arbejde. Forældrenes deltagelse i institutionens udflytter og koloniophold er også velkommen i mange institutioner. Ikke alene overflødig gør det ofte ansættelse af ekstrapersonale, der kan være ukendt med børn og personale og derfor ikke altid er den store hjælp, men børnene får samtidig den oplevelse, at forældrene aktivt engagerer sig i institutionens hverdag og dermed bedre kan følge med i, hvad der foregår, når forældrene ikke er i institutionen.

I nogle institutioner er det naturligt, at forældre fungerer som vikarer under personalets sygdom i det omfang, der er mulighed herfor.«

Man må unægtelig spørge sig selv, hvor det er naturligt, at personalet udvides, uden at lønudgifterne stiger, og velkomment, at man ser bort fra det ansatte personales tavshedspligt, når det er forældre, der har personalefunktioner.

Forslagsstillerne kender ikke svaret – og det gør socialministeren såmænd nok heller ikke.

Til gengæld ved forlagsstillerne, at det er både muligt og nødvendigt at sikre forældrene en reel og udvidet indflydelse. I bilag 3 har forlagsstillerne anført én måde denne opgave kan løses på. Bilaget udtrykker ikke VS' fikse og færdige mening

om den sag – men er ment som et oplæg til en konkret diskussion af, hvordan der kan ske en demokratisk udbygning af brugerindflydelsen på daginstitutionsoområdet.

Ad 3

Pr. 1. juli 1981 var der 35.500 børn på aktuel venteliste til en institutionsplads. Det reele behov er naturligvis langt større. Forslagsstillerne ønsker at fremhæve

at daginstitutionerne har en pædagogisk funktion som et supplement til opdragelsen i hjemmet, og at der altså er mindst ca. 35.000 børn, som unddrages muligheden for at tage imod et socialpædagogisk tilbud, som kunne være gavnligt for børnene, og

at de manglende daginstitutionspladser betyder, at mange forældre er udelukket fra arbejdsmarkedet. Som bekendt fortabes dagpengeretten, når man ikke kan dokumentere, at man kan få sit barn passet.

Ad 4

Ved fuldkostordning forstås en ordning, hvor børnene får sund kost under hele deres ophold i daginstitutionen (morgenmad, frokost, eftermiddagsmad og aftensmad). Kosten skal tilberedes i institutionerne af dertil kvalificeret personale, og der skal tildeles det nødvendige antal arbejdstimer – ud over hvad der er indeholdt i beslutningsforslagets nr. 1.

Forslaget har både et ernæringsmæssigt og socialpædagogisk sigte, samtidig med at det sigter på at lette børnefamiliernes arbejdsbyrde. Dertil kommer, at forslaget også vil medføre ensartede vilkår for børn i daginstitutioner over hele landet.

Adskillige kommuner har allerede etableret fuldkostordninger, og kommunale skolemadvækker er som bekendt også ret udbredte. Baggrunden for dette er en bred erkendelse af, at børn har behov for en ernæringsrigtig og sund kost, ligesom det også erkendes, at en sund kost til børnene er af stor betydning for den almene sundhedstilstand i samfundet. Endelig skal det blot understreges, at det naturligvis er vigtigt, at børnene spiser deres hovedmåltid inden for den del af dagen, hvor de er mest aktive. Det vil som regel sige den del af dagen, hvor de er på daginstitution.

For dem, der er tiltalt af en rent økonomisk argumentation, kan det oplyses, at forslaget kan betragtes som en sund investering! Som et stykke forebyggende sundhedsarbejde. På længere sigt vil en realisering af forslaget givetvis kunne danne

grundlag for omfattende besparelser inden for sundhedssektoren.

Det er vigtigt, at børnene allerede fra vuggestuealderen lærer gode kostvaner. Daginstitutionerne vil her kunne yde en væsentlig socialpædagogisk indsats, hvis de får muligheden for det. Børnene vil kunne stifte bekendtskab med en varieret og sund kost, og hvis maden tilberedes i institutionerne, vil børnene i nogen grad selv kunne deltage i tilberedningen.

For at sikre en ernæringsmæssig rigtig kost skal der ansættes kvalificeret personale – d.v.s. personale, der har en relevant uddannelse inden for kostområdet. Dette er ikke mindst nødvendigt, fordi man i dag næsten skal være ekspert for at finde rundt i junglen af madtilbud og sammensætte en sund kost tilpasset børnenes alder og behov.

En realisering af denne del af beslutningsforslaget vil i øvrigt lette børnefamiliernes økonomi og arbejdsbyrde og bidrage til, at samfundet i højere grad overtager udgifterne ved børnenes opvækst. Endelig skal det nævnes, at det kan være svært for forældrene overhovedet at sikre, at deres børn får den kost, de har behov for – uanset viljen til dette.

Børnefamilierne er udsat for et voldsomt pres, socialt og arbejdsmæssigt, og har ofte ikke den nødvendige tid – eller den nødvendige økonomi!

Ad 5

Mange daginstitutioner ligger ubenyttede hen efter lukketid, samtidig med at mange beboere savner mødesteder. Ved at åbne daginstitutionerne uden for normal åbningstid vil institutionerne i højere grad kunne fungere som en del af lokalsamfundet. Det vil give mulighed for en større forståelse og ansvarlighed over for daginstitutionsarbejdet. Noget sådant kan dog medføre rimelige krav om visse mindre økonomiske tilskud f.eks. til ekstra rengøring, indretning med henblik på både børn og voksne o.s.v. Dette fremhæves ikke mindst på baggrund af, at socialministeren tydeligvis er opmærksom på muligheden af en mere åben anvendelse af institutionerne, uden at ministeren er opmærksom på, at det nødvendigvis må ledsages af en smule penge til formålet – jfr. den tidligere omtalte vejledning fra socialstyrelsen, side 37–38 (se bemærkningerne til forslagens nr. 2).

Bilag 1

Socialstyrelsens cirkulæreskrivelse nr. 693 af 16. juni 1980

Om vejledende regler for forældreindflydelse ved daginstitutioner, herunder særlige daginstitutioner for børn og unge.

(Til kommuner og amtskommuner)

1. I henhold til pkt. 74 i socialministeriets cirkulære af 29. marts 1976 om institutioner under kommunerne og om visse særlige plejehjem og pkt. 36 i socialministeriets cirkulære af 29. juni 1979 om institutioner under amtskommunerne for personer med vidtgående fysiske eller psykiske handicap fastsættes herved vejledende regler om forældreindflydelse ved daginstitutioner, herunder særlige daginstitutioner for børn og unge.

Ved forældre forstås i denne cirkulæreskrivelse forældremyndighedens indehaver eller i givet fald dem, der faktisk har omsorgen for og den daglige tilknytning til barnet.

I. Private institutioner

2. Mindst to af medlemmerne af bestyrelsen for vedkommende daginstitution vælges af og blandt forældrene til børnene i institutionen på et forældremøde, jfr. afsnit IV. Reglerne herom skal fremgå af institutionens vedtægt. Valget gælder for samme periode som for de øvrige bestyrelsesmedlemmer, medmindre en kortere valgperiode er fastsat i vedtægten. Valget gælder dog kun, så længe den pågældende selv har et barn i institutionen. Når dette ikke længere er tilfældet, skal der på førstkommende forældremøde vælges en ny forældrerepræsentant for den resterende periode.

3. Ved kombinerede institutioner med en overenskomst og en bestyrelse i samme ejendom vælger den samlede forældrekræds mindst 2 medlemmer til den fælles bestyrelse. I disse tilfælde oprettes der ved hver enkelt institution forældreråd med samme sammensætning og beføjelse, som er tillagt forældrerådene ved kommunale/amtskommunale daginstitutioner, som omhandles i pkt. 4.

II. Kommunale og amtskommunale institutioner

4. Ved kommunale og amtskommunale daginstitutioner vælges et forældreråd af og blandt forældrene til børnene i institutionen.

Forældrerådet, der skal have normalt 5 og mindst 3 medlemmer, vælges for et år ad gangen på et forældremøde, der afholdes efter et nyt skoleårs begyndelse. Suppleanter kan vælges for samme periode. Forældrerådsmedlemmer udtræder af rådet, når vedkommendes barn udskrives af institutionen. Supplerende valg foretages ved førstkommende forældremøde for resten af valgperioden, hvis suppleanter ikke tidligere er valgt.

På første forældrerådsmøde vælger forældrerådet en formand og en næstformand.

Forældrerådet indkaldes ved formandens eller næstformandens eller evt. ved lederens foranstaltning til møde, der normalt afholdes på institutionen.

Endvidere kan et flertal af forældrerådets medlemmer indgive motiveret skriftlig anmodning til formanden om at få rådet indkaldt til møde. Mødet skal i så fald afholdes inden 14 dage efter, at anmodningen er fremsat.

Institutionens leder samt en af de øvrige medarbejdere, der er udpeget af disse, skal deltage i 2 møder om året, dog uden at have stemmeret.

Forældrerådet har medindflydelse på følgende spørgsmål, således at forældrerådet skal høres, inden der træffes beslutning:

- a. Retningslinjer for institutionens pædagogiske arbejde, herunder personalets sammensætning.
- b. Institutionens budgetforslag.
- c. Planer, funktionsbeskrivelser o.lign. til nye bygninger eller ombygning af og til-

bygning til den pågældende institution eller væsentlige ændringer i øvrigt i institutionens funktion.

Forældrerådet kan tage ethvert spørgsmål vedrørende institutionens drift op til behandling. Der tages referat af forældrerådets møder.

Det påhviler formanden at gøre kommunalbestyrelsen/amtsrådet bekendt med forældrerådets beslutninger, ligesom det påhviler formanden at redegøre for forældrerådets forhandlinger på forældremøderne.

5. For særlige daginstitutioner kan amtsrådet, når tilstrækkelig begrundelse foreligger fra institutionen, med anbefaling fra forældrekredsen for højst 1 år ad gangen godkende, at der ikke oprettes forældreråd ved den særlige daginstitution.

III. Institutionsudvalg

6. Såfremt kommunalbestyrelsen/amtsrådet har nedsat et institutionsudvalg eller lignende, tiltrædes dette af mindst 2 forældrepræsentanter, der vælges af forældrerådene ved de pågældende daginstitutioner (for selv-vejende institutioner de forældrevalgte medlemmer af bestyrelsen).

IV. Forældremøder

7. Ved alle daginstitutioner afholdes mindst 2 årlige forældremøder, hvoraf 1 afholdes umiddelbart efter skoleårets begyndelse. Det påhviler institutionens leder at indkalde forældrene til møderne skriftligt med angivelse af dagsorden og med rimeligt varsel (14 dage).

8. I forældremøderne, hvori såvel repræsentanter for bestyrelse, henholdsvis forældreråd som for personalet deltager, orienteres forældrene om institutionens arbejde og eventuelle planer, ligesom der skal være lej-

lighed til diskussion om institutionens anliggender af pædagogisk, økonomisk eller anden art.

Ved møderne foretages endvidere valg af forældrepræsentanter til bestyrelsen eller forældrerådet. Der kan ved disse valg kun afgives en stemme for hvert barn i vedkommende institution.

Ansatte, der har børn i institutionen, har stemmeret, men er ikke valgbare til bestyrelse eller forældreråd.

V. Behandlingsmøder

9. I særlige daginstitutioner og i handicapafdelinger i almindelige daginstitutioner afholdes mindst 2 gange årligt behandlingsmøder, der har til formål at tilrettelægge og følge behandlingsplaner for det enkelte barn. Forældrene skal have tilbud om at deltage i behandlingsmøder, når deres barns forhold drøftes.

10. De særlige daginstitutioner afholder udgifterne til forældrenes befordring i forbindelse med deltagelse i institutionens bestyrelsesmøder/forældrerådsmøder/forældremøder/behandlingsmøder.

VI. Fælles bestemmelser

11. Medlemmerne af bestyrelser og forældreråd har tavshedspligt efter straffelovens §§ 152 og 264 b, jfr. også pkt. 30 i socialministeriets cirkulære af 15. august 1975 om bistandslovens almindelige bestemmelser.

12. Eventuelle spørgsmål vedrørende fortolkningen af foranstående regler kan forelægges socialstyrelsen.

13. Reglerne har virkning fra 1. januar 1980.

Samtidig bortfalder socialstyrelsens cirkulæreskrivelse nr. 450 af 14. juli 1976 om forældreindflydelse ved daginstitutioner for børn og unge efter 1. april 1976.

Socialstyrelsen, den 16. juni 1980.

N. RAASCHOU-NIELSEN
styrelseschef

/ Arne Rohde
kontorchef

Bilag 2

**Et af socialudvalget stillet spørgsmål til socialministeren
og dennes svar herpå**

Spørgsmål 7:

Der ønskes en redegørelse for de *ændringer* af reglerne for forældreindflydelse ved daginstitutioner, herunder særlige daginstitutioner for børn og unge, som fandt sted med udsendelsen af socialstyrelsens cirkulæreskrivelse nr. 693 af 16. juni 1980 til afløsning af reglerne fra 1976.

Svar:

Socialstyrelsen har udarbejdet følgende oversigt vedrørende de enkelte punkter i cirkulæreskrivelsen af 16. juni 1980:

De vejledende regler er udvidet fra kun at omfatte de almindelige daginstitutioner (kapitel 16) til også at omfatte de særlige daginstitutioner (§ 95 a). Sidstnævnte område var indtil særforborgens udlægning reguleret ved cirkulæreskrivelse nr. 27 af 27. september 1971 om samarbejde mellem forældre (pårørende), klienter og forborg. Der er fra 1980 sket en ligestilling, således at de i cirkulæreskrivelse nr. 27 omtalte samråd med repræsentation af forældre, personale og evt. klienter er erstattet af forældreråd/bestyrelse. Derudover er der sket ændring bl.a. i rådernes mødefrekvens og kommissorium.

Den definition af begrebet forældre, der er indføjet i 1. pkt., er ingen realitetsændring, men en præcisering.

ad pkt. 2:

(i cirkulæreskrivelsen)

Det er præciseret, at bestemmelser om bestyrelsens valgbarhed etc. skal fremgå af institutionens vedtægt. Der er skabt generel adgang for en kortere valgperiode for forældrerepræsentanterne end for de øvrige bestyrelsesmedlemmer.

ad pkt. 3:

Man har strammet reglerne om kombinerede institutioners forældrerepræsentation i

bestyrelser for ikke at have meget store bestyrelser. Adgangen til fælles bestyrelse for flere institutioner er indskrænket til kun at gælde for kombinerede institutioner.

ad pkt. 4:

Man har givet adgang til valg af suppleanter til forældreråd.

Begrænsningen i mødeantal gælder nu kun det antal møder, som leder og medarbejder skal deltage i. Heri ligger, at forældrerådet kan afholde flere møder, men da som udgangspunkt uden personaledeftagelse.

Der er indføjet en høringspligt for kommunalbestyrelsen, inden der træffes beslutning om nærmere angivne spørgsmål. Herved har forældrerådene fået en form for medindflydelse. Disse områder er udvidet til at omfatte retningslinjer for personalets sammensætning, hvormed menes generelle, men ikke konkrete forhold.

Herudover kan ethvert spørgsmål vedrørende institutionens drift tages op til behandling.

Der tages referat af møder.

ad pkt. 6:

Ingen indholdsmæssig ændring, men betegnelsen ændret til institutionsudvalg, hvori ligger, at det primært har vejledende, koordinerende funktioner, ikke tilsynsopgaver.

ad pkt. 7:

Forældremøder afholdes fra 1980 *mindst* 2 gange årligt, formelt tillige forbedret med en forskrift om dagsorden.

ad pkt. 8:

En tydeliggørelse af forholdene vedrørende ansatte, der samtidig er forældre, er indføjet. Beroede tidligere på en fortolkning af de generelle habilitetsregler.

Pkt. 9 og 10 om behandlingsmøder er overført fra førnævnte cirkulæreskrivelse nr. 27.

ad pkt. 11:

Bestemmelser om tavshedspligten er indføjet for at præcisere, at også medlemmer af bestyrelser og forældreråd er omfattet af straffelovens bestemmelser herom.

Socialministeriet kan henholde sig hertil.

Oplæg til udbygning af forældreindflydelsen ved daginstitutioner for børn og unge

Udbygningen bør dække samtlige daginstitutioner for børn og unge, herunder socialpædagogiske fritidsforanstaltninger, og bør naturligt finde sted under socialministeriet.

Som udgangspunkt for en videre debat foreslås følgende fastsat for institutionsudvalg, institutionsledelse, det daglige samarbejde og bestyrelserne på de selvejende institutioner.

Institutionsudvalg

Der nedsættes et institutionsudvalg med rådgivende funktion over for kommunalbestyrelsen vedrørende kommunens daginstitutionsområde.

Kommunalbestyrelsen har pligt til at høre institutionsudvalget, før der træffes beslutninger inden for kommunens daginstitutionsområde.

Institutionsudvalget sammensættes af socialudvalgets medlemmer, et tilsvarende antal forældrerepræsentanter og et tilsvarende antal personalerepræsentanter.

Forældrene repræsenterer forældre med børn i kommunens institutioner og forældre med børn på venteliste i kommunen. Forældrerepræsentanterne udpeges af kommunens forældrenævn eller forældresammenslutning.

Personalerepræsentanterne repræsenterer de ansatte ved kommunens daginstitutioner og udpeges af de ansattes organisationer.

Kommentarer

Udvalget skal være rådgivende over for kommunalbestyrelsen vedrørende:

- tilstedeværelsen af det fornødne antal daginstitutionspladser
- budgetter for daginstitutionerne, herunder driftsudgifter, personalenormeringer, takster m.v.
- generelle problemer vedrørende daginstitutionernes indretning og drift samt

- kommunale rammeplaner for daginstitutionernes arbejde.

Udvalget kan tage sager op til behandling på eget initiativ og skal naturligvis sikres relevant indsigt i aktuelle områder.

I de få kommuner, hvor der endnu ikke er etableret forældrenævn eller forældresammenslutning, må kommunalbestyrelsen forestå valget af forældrerepræsentanter.

Generelt må det gælde, at forældre- og personalerepræsentanter skal vælges for et år ad gangen f.eks. i november måned. Udvalget skal have møde, når en fjerdedel af udvalgets medlemmer forlanger det, og i øvrigt når der foreligger sager til behandling i udvalget.

I øvrigt vil det være mere hensigtsmæssigt, at de mere præcise retningslinjer for udvalgets arbejde bliver udarbejdet lokalt, idet de forskellige lokale forhold medfører, at det vil være forskellige former for samarbejde, som vil være de mest hensigtsmæssige rundt omkring.

Institutionsledelse

Som en overordnet ledelse indføres en institutionsledelse på 8 medlemmer ved den enkelte institution. Institutionsledelsen sammensættes af et ligeligt antal repræsentanter for institutionens personale og forældrekrede. Institutionsledelsen vælges for et år ad gangen inden udgangen af september måned. Forældre- og personalerepræsentanter vælges af og blandt henholdsvis forældrekrede og personale ved institutionen. Institutionsledelsen skal have den fulde kompetence, hvad angår

- budgettering inden for de af kommunalbestyrelsen givne rammer
- ansøgning om ekstra bevillinger m.m.
- retningslinjer for den daglige pædagogik

- planer for ændring af institutionen såvel vedrørende om- og tilbygninger som vedrørende institutionens funktion samt
- indstillingsret over for kommunalbestyrelsen, hvad angår ansættelser og afskedigelser.

Kommentarer

Forældrene bør sikres indflydelse på deres børns opdragelse, og personalet bør sikres indflydelse på deres arbejdsplads. Forældre og personale har nogle sammenfaldende interesser, men man bør principielt tage udgangspunkt i, at der er tale om to forskellige grupper, hvis interesser ikke kan varetages eller domineres af den anden part. Den enkelte institution bør derfor – inden for de statslige og kommunale rammer – styres af personale og forældre i fællesskab i en institutionsledelse.

Institutionsledelsen fastsætter selv sin forretningsorden, og det forudsættes, at der i institutionens personalenormering er afsat tid til personalets deltagelse i ledelsen. For at institutionsledelsen kan varetage sine arbejdsopgaver bør institutionsledelsen afholde møde mindst en gang om måneden.

Da der hvert år kan være ret stor udskiftning af børn, er det mest praktisk med en valgperiode på et år, idet man derved undgår suppleringsvalg midt i perioden.

Det forventes, at man som forældre kun kan sidde i institutionsledelsen, så længe man har barn i institutionen. Ved valg til institutionsledelsen har forældrene en stemme pr. barn i vedkommende institution.

Forlagsstillerne vil i øvrigt gøre opmærksom på

- at normeringen naturligvis bør rumme tid til det nødvendige arbejde i institutionsledelse m.v.,
- at reglerne ikke på nogen måde undergraver mulighederne for fortsat kollektiv ledelse af institutioner,
- at hele personalet naturligvis fortsat kan og bør inddrages i sager vedrørende ansættelser og afskedigelser, og
- at der med »forældre« her menes forældremyndighedens indehaver eller i givet fald den, der faktisk har omsorgen for og den daglige tilknytning til barnet.

Det daglige samarbejde

Ud over den daglige kontakt mellem forældre og personale afsættes der tid til afholdelse af fælles forældremøder, stueforældremøder og forældresamtaler i et antal svarende til 15 møder om året med deltagelse af personalet.

Kommentarer

Det forudsættes naturligvis, at der afsættes tid til den omtalte mødevirksomhed inden for rammerne af institutionens personalenormering. For hver enkelt medarbejder svarer 15 møder om året til 75 timer om året, idet et møde sættes til 5 timer.

En del af denne tid afsættes til en tidspulje, som forældre og personale i den enkelte institution kan råde over i fællesskab. Disse åbne timer kan anvendes i overensstemmelse med den enkelte institutions behov, f.eks. til åbent hus, fastelavn, julefest, fødselsdag, sommerfest, fælles udflugter for børn og forældre, weekend-ture, institutionsudvalg o.s.v. o.s.v.

De øvrige timer fordeles på årsbasis således:

- 2 stuemøder for hver gruppe
- 2 institutionsmøder (fælles forældremøder)
- 1 forældresamtale/forældrekonsultation pr. barn af mindst en times varighed, under forudsætning af at de enkelte forældre er indforstået hermed.

Med forudsætningen om, at et møde varer fem timer, vil to årlige stuemøder og 2 årlige institutionsmøder tilsammen lægge beslag på 20 timer pr. år pr. medarbejder. Idet medarbejderen forudsættes at arbejde i en børnegruppe på 16, vil forældresamtalerne lægge beslag på 24 timer, idet der afsættes en halv time til forberedelse pr. barn pr. medarbejder og en time til selve samtalen. Af de samlede 75 årlige timer pr. medarbejder vil de 31 altså kunne indgå i den såkaldte tidspulje (75 minus 20, minus 21, er lig 34).

Det påhviler i øvrigt institutionsledelsen at indkalde forældrene til møderne. Det bør ske skriftligt med angivelse af dagsorden og med rimeligt varsel, f.eks. 14 dage. På forældremøder drøftes institutionens arbejde, eventuelle planer og anliggender af pædagogisk, økonomisk eller anden art.

Ud over møderne med deltagelse af personalet skal det på institutionen være muligt for forældrene, når som helst de ønsker det,

at afholde møder og arrangementer for forældre og børnene.

Bestyrelser på de selvejende institutioner

På de institutioner, der er selvejende, mødes bestyrelsen en gang årligt. Bestyrelsen informeres om institutionens virksomhed og kan over for institutionsledelsen udtale sig om generelle forhold vedrørende daginstitutionens virksomhed.

Kommentarer

Det er forslagsstillernes opfattelse, at institutionerne alene bør ledes af forældre og personale i samarbejde inden for de rammer for institutionens drift, der fastsættes kommunalt og statsligt. Forældre og personale har netop det bedste kendskab til de enkelte børn.